

EL MENSAJERO

Redacción y Administración: CENTRO REPUBLICANO FEDERAL; San Gervasio, 41

Suscripción: 50 céntimos mensuales   Número suelto: 10 céntimos

DISCURS

*llegit per en Pau Barber en la vetllada ne-
crológica que pera honrar la memoria
d' en Miquel Guansé y Puig es celebrá en
el Teatre Apolo d' aquesta vila el 31 de
Janer de 1903.*

Será aquesta la primera volta en ma vida política que us parli sense tenir al costat meu á n'en Miquel Guansé. Y de segur que al dirigir-me á vosaltres, 'm faltarán paraulas am las quals pogués cantar las excelencias del nostre partit y excitarvos á continuar las lluytas de una vida política activa. Perque haveu de sapiguer, correligionaris, que tot lo que fins are en públicas reunions vos deyam, no era propia inspiració ni fruyt de la nostra iniciativa.

Darrera nostre s'hi veyá sempre la figura venerable del nostre amich, quefe y mestre, que massa modest algunas vegadas pera dirigirvos sa paraula, sino eloqüent, sempre sincera, se n'escusaba y feya que altres us expliquessim lo seu pensament.

¡Quantas vegadas, preparant públicas reunions, m'havía donat ell el pensament, l'idea y fins el medi d'arribar am ma tosca paraula, á la vostra inteligencia pera decidirvos á adoptar temperaments y actituts que responguesen exactament a las necessitats del partit que ningú com en Guansé coneixía y satisfeya! Per aixó, per qu' ell no es aquí y no pot inspirarme són alé, no sabría dirvos am la paraula quant jo tinc necessitat d'expressarvos. Per aixó, coneixent mas nulas condicions oratorias no he volgut refiarme de la paraula y m' he permés transmétrer al paper els meus pensaments, perque aixis l'exposició respondrá millor á mas intencions.

¡Qué sol 'm trobo! ¡En Guansé es morí! ¡Quien guiará en endevant en las lluytas políticas de Vilanova? Era jo encare molt jove quan se 'm va iniciar en la política. Sentint instintivament en mí lo pes de las injusticias sociales, llegí y rellegí llibres de doctor y filósops; m' omplí el cap de doctrinas contradictorias y no n'hi havia una

que satisfés, al meu entendre, tolas las necessitats d'ordre social y polítich que la Humanitat sentía.

Poch avesat encore á l'estudi madur de las ciencias, passavan per mí desapercebudas las grans vritats que llegia en «Las Nacionalidades» y en «Lo Catalanisme» y refregrava el meu petit cervell entre «El Capital» de Carlos Marx y «Los Anuarios Económicos» de Bastiat. Comprench que abandonat á mi mateix, hauría acabat per no llegir, y pot ser per convencem de que era imposible la redenció de la Humanitat tancada en los mollos de ferro d' una organizació viciosa. Pero aixó hauría sigut negar lo progrés; aixó hauría sigut tan com negar valor y eficacia á l'obra de las generacions passadas que per conquistar la libertad donaren sa vida. Aixó hauría sigut desconeixer que hi ha hómnes tan altruistes que á la defensa de la justicia, de la veritat y del dret, posan á contribució lo que son, lo que valen y lo que poden. Y aixó no podia esser perque d'aquestos homes que no viuhén per ells, sino pe 'ls altres, jo 'n coneixia un: á n'en Miquel Guansé.

Y ell va ésser qui 'm va iniciar y batejar de federal. Quefe ja del partit á Vilanova, va ésser mon mestre de primeras lletras en política, y quan ja més fet á la lluyta, quan al costat seu havia ajudat á combatrer l'enemich, sempre era ell qui, explicantme la virtualitat de las nostras doctrinas, destruhiam mon cervell l' arrel del pessimisme que la historia havia deixat quan no sabia distingir encare que la vida d'un home y la de una generació no significavan res al costat de l'Historia humana. Sabía bé en Guansé que en l'obra de redenció social, un sigle treyalla per l'altre y per aixó ni sentía impaciencias estérils ni las derrotas lo quebrantavan, y pas á pas, are avansant, després aturantse, seguía son camí amb el convenciment d'un apóstol que sembra avuy per fer cullita mes tart.

Son ánima no defallía may y nosaltres, á son costat, tampoch defallíam. Sembla mentida que no 'l vegi aquí assentat, escollant als seus deixebles y als seus amichs, amb aquell sonris de satisfacció en que 's reflectava el seu pensa-